

Makitu ki Pol ndangi adi Kolosi'gi

Ta ki do Makitu ki Pol ndangi adi Kolosi'gi

Makitu kin tanan ki nje ki Pol ndangi adi njekawnan'gi ki Epeji'ti me lo'gi madi'gi'ti: Makitu ki ndangi adi nje ki Kolosi eke nje ki Epeji, Pol ndangi'de kagilo'ti ki in dangay'ti. Ta'gi ki toi me makitu'gi'ti ki joo kin nu, nya'gi ki rai nya kagilo ndangi'de'ti nu taainan.

To toki njendo de'gi nya ki ngom uri dann njekawnan'gi'ti be, rei ki burnanmbukitu dann'de'ti. Kigo nyando'ti le'de, eli toki togi'gi kigo ndil'ti rai kule ngayn ninge de a ra togi toti'de ro, konbe do'de'ti ki row tolro go ndukun'ti le Moji taa. Makitu le Pol el toki ndukun'gi le Moji asi konbe do nyenn'gi'ti le daro de el (2.23). Ki takul koy Ngonn Luwe do kagidesi'ti kareba $\ominus$ de a inge'n kaji (1.20). Njekunme'gi in ngann ro daro ki in njekawnan'gi ki Kirisiti in do'de. Ninge kadi njekunme'gi ndiginan yo ki ne. Ndiginan yo ki ne kin doo'de nan'ti doo ki asi nan berere (3.14-15).

Kon ta'gi ki me'ti: Kandi me ta'ti 1.1-8. Kirisiti inbe ki do'ne me hal'a'ti ki kulera'a 1.9-2.19. Kisikidotaa ki sigi me Kirisiti'ti 2.20-4.6. Doboya 4.7-18.

Kuwe ji nan

¹ M'in Pol ki njekawkulə lə Jeju Kirisiti kigo ndigi'ti lə Luwə, nan'ti ki ngonnnkon'je Timote ə ji ndang'i makitu kin,

² j'ad'i'se in de'gi lə Luwə ki sii me be'ti ki Kolosi, in ngannkon'je'gi ki nje ra nya ki low'ə'ti me tɔ Kirisiti'ti. Kadi Luwə ki Baw'je adi'se ramaji ki lapiya.

Pol ra oyo Luwə tado lə Kolosi'gi

³ Ji ra oyo Luwə ki Baw Burəbe lə'je Jeju Kirisiti, dɔkagilo'gi pəti ki j'isi j'el si'ə ta tado lə'se.

⁴ Ji ra'a oyo tado j'oo poy kunme lə'se ki uni adi Jeju Kirisiti, ki ndigi ki in ndigi de'gi pəti ki in de'gi lə Luwə.

⁵ Kunme ki ndiginan kin, ginn'de in dɔ nya kindəmedəti lə'se ki Luwə isi ngəm me dəran'ti adi'se. In gəri nya kindəmedəti kin ki takul kiləmbər Poyta ki maji ki in ta ki rɔta'ti kin.

⁶ Poyta ki maji kin aw biti te rɔ'se'ti. Ningə asi dənang'i ba pəti, te ki kandi nya, ə aw ki kete kete tokı to'n dann'se'ti kin be tɔ, ulə ngirə me ndɔ'ti inbe ki oyi poyta ki ɔjidɔ memajı lə Luwə, taa gəri memajı kin tokı nya ki rɔta'ti.

⁷ In Epapirasi, ki in madi'je ki ngayn me kulə'ti ə ndo'se nya'gi kin. In de ki nje ra nya ki low'ə'ti me k'in ə njekuləbər lə Kirisiti dann'se'ti.

⁸ Ningə in ə el'je ta dɔ ndigi nan'ti ki Ndil Luwə adi'se.

Kelta ki Luwə tado lə Kolosi'gi

⁹ Be ə, j'in kaa, ndɔ'ti inbe ki j'oo'n poyta lə'se kin, j'inyə ta kelta ki Luwə tado lə'se el. Ji dəj'ə

kadi adi'se géri ndigi li'ə maji ki takul gosi ki nyagər ki Ndil'ə adi'se.

¹⁰ Lo kin'ti, panjiyə'se a in panjiyə de'gi lə Burəbe ki nəl'ə me nya'gi'ti pəti, a in panjiyə ki aw ki kete kete me kuləra ki maji'ti, ə a təgi me gər Luwə'ti par par tə.

¹¹ Ji dəjì Luwə kadi adi'se təgi me nya'gi'ti pəti ki takul təg'c ki əti bol, kadi uwəi təgi'se ba me nya'gi'ti pəti, ki kisidəti ki koreme tə.

¹² Rai oyo Luwə ki Baw'je ki rənel tokı adi'se asi kingə nya nduwə ki isi ngəm me bekon'ti li'ə ki ndolo, tədə de'gi ki in yan'a'gi.

¹³ In ə, ɔr'je ginn təgi'ti lə lo ki diw, re se'je me Konbe'ti lə Ngonn'o ki njendigi li'ə.

¹⁴ Ki takul Ngonn'o kin ə, j'in'n ki taa k'ilə taa, ningə majel'gi lə'je in ki k'inyə go kə tə.

¹⁵ Ngonn kin, in banakum Luwə ki de asi k'oo'ə el. In Ngonn dər nyakində'gi pəti.

¹⁶ Tokı rota'ti, in ki takul'ə e Luwə ra'n nya'gi pəti ki me dəran'ti num, ki dənangi'ti ne num tə. Nya'gi ki de oo'de ki kum'ne, ki nya'gi ki de oo'de ki kum'ne el, re in ngar'gi, eke nje konbe'gi ba pəti kaa, ki təgi ki utə, in ki takul'ə e Luwə ra'n nya'gi kin pəti num, taa in ki tədə li'ə num tə.

¹⁷ Kirisiti in non nyakində'gi'ti pəti. Ningə in ki takul'ə ə, nya'gi pəti ki Luwə ra'de, rai ki də'de taa tə.

¹⁸ Kirisiti inbe in kibo də Njekawnan'gi'ti, ki in darə'a. Inbe ə in kule ngirə nya, in de ki dəkete ki te dann nje koy'gi'ti. Be tədə me nya'gi'ti pəti, in ki dəkete.

¹⁹ Tədə Luwə ge kadi nya'gi pəti ki rə'ne'ti asi

nan berere rɔ Kirisiti'ti.

²⁰ Ningə in ki takul Kirisiti ə Luwə ndigi kadi de'gi pəti ki dɔnangi'ti ne uləi nojì nan'ti sə'ne. In ki takul mosi Ngonn'o ki anyi dɔ kagidəsi'ti kin ə, Luwə adi lapiya re'n dɔnangi'ti ne eke dɔran'ti.

²¹ Ningə ingi ki kete in mbah'gi takum Luwə'ti, in njeban'gi li'e tado ta mərta'gi lə'se, ki nya ra'se'gi ki majel.

²² Nan ngɔsine Luwə ulə nojì nan'ti sese ki takul darɔ Kirisiti ki gorow koy'o, kadi ra adi tei takum Burəbe'ti to de'gi ki ar njay num, ki kanji yoro num, ta ki kanji ta madi dɔ'se'ti num tɔ.

²³ Ningə, maji kadi rai dɔ nja'se'ti me kunme'ti. Kunme kin ə in ginn kəy ki ngan ki rai dɔ'ti, ki kanji kadi nya madi ɔr'se aw sese sanyi ki nya kindəmedəti lə'se ki Poyta ki maji adi'se kin. Poyta ki maji ki in ki kiləmbər'ə kadi de'gi pəti ki dɔnangi'ti ne kin. Ningə in ə m'in Pol m'in njerakulə.

Kon lə Pol tado Njekawnan'gi

²⁴ Ngɔsine, rɔ'm nəl'm tado kon'gi ki m'nji m'ingə tado lə'se. Toki rota'ti, me rɔ'm'ti, ki tado maji lə *Njekawnan'gi ki in darɔ Kirisiti, m'tolta kon'gi ki nanyi kadi Kirisiti ingə.

²⁵ Ki tado Njekawnan'gi ə m'təl'n njekuləbər lə'de. In Luwə ə ulə kulə kin ji'm'ti kadi m'ra'n sese. Kulə kin in kadi m'iləmbər Poyta ki maji lə Luwə kin ba pəti madi'se.

²⁶ In nya ki to lo kiyə'ti ki rɔ ginn de'gi'ti pəti ki dɔkagilo'gi pəti, nan ngɔsine te ki dɔ adi de'gi lə'ne gəri.

27 Tadə Luwə ndigi kadi gəri nya ki ɔjì kadi ra ə in nya ki maji ki əti bol kin. In nya ki k'ində də'a dana tadə maji lə de'gi pəti ki in Juwipi'gi el. Nya ki to lo kiyə'ti ki Luwə te ki də'a in Kirisiti ki isi me'se'ti; ki ta kin ə me'se in ki k'ində də tɔjì'ti ki əti bol ki a re.

28 In Kirisiti kin ə, j'isi j'iləmbər Poyta ki maji li'ə ki row ndər mbi de'gi pəti, ki row ndo'de nya ki takul kumkədī ki Luwə adi'je. Tadə kadi ingi pəti təli de'gi ki təgi gangi me tə Kirisiti'ti.

29 Tadə kin ə, m'nji m'ra'n kulə num, m'nji rɔ'n num, ki təgi Kirisiti ki isi ɔdi rɔ'ne rɔ'm'ti.

2

1 Toki rota'ti m'ndigi ngayn kadi in gəri rɔ ki ngan ngayn ki m'nji m'rɔ tadə lə'se, tadə lə Lawodise'gi, taa tadə lə ndəgə'gi pəti ki oyi m'in ki kum'de el kin tɔ*.

2 Rɔ kin, m'rɔ kadi m'ulə'n dingəm me'de'ti, ə kadi indəi rɔ'de nan'ti kareba me ndigi nan'ti, taa kadi ingəi nyagər ki a adi'de me ki tinyi katı, kadi gəri nya lə Luwə ki to lo kiyə'ti, ki in Kirisiti kin num tɔ.

3 In rɔ Kirisiti'ti kin ə de a ingə gosi'gi ki nyagər'gi'ti.

4 M'elta kin be kadi de madi ədi'se ur'se ki bal ta ki ta'ne'ti el.

5 In ki rota'ti, kadi darɔ'm in sanyi sese, nan ndil'm in nan'ti sese. Ningə rɔ'm nəl'm ngayn kadi m'oo'se, rai də nja'se'ti, taa uwəi təgi'se ba me kunme kadi Kirisiti'ti tɔ.

Nya'gi pəti in rɔ Kirisiti'ti

---

* **2:1 2.1 4.13**

6 Nga ningə, tokı taai Jeju Kirisiti, ki Burəbe me'se'ti, maji kadi njiyəi si'ə nan'ti.

7 Uləi ngirə'se rɔ'a'ti, ə adi kisikidətaa lə'se in kəy ki indəi dɔ'a'ti. Ningə kadi rai dɔ nja'se'ti me kunme'ti kigo nyando'ti ki ingəi, ə kadi rai oyo Luwə ki dɔnan'ti dɔnan'ti to.

8 Indəi kumkədī dɔ rɔ'se'ti, kadi de madi ədi'se ki nyagər ki ngom, ki nda'a goto ki in nyagər lə de'gi ki dɔnangi'ti ne kin el. In nyagər ki ngirə in dɔ nyajibəlbe'ti lə de'gi ki dɔ tɔgi ndil'gi'ti ki majel ki dɔnangi'ti ne, um in dɔ Kirisiti'ti el[†].

9 Tadɔ nya'gi pət̄i ki rɔ Luwə'ti, ta'de asi nan berere darɔ Kirisiti'ti.

10 Nga ningə ingi ingəi nya'gi kin pət̄i asi nan rɔ Kirisiti'ti, nya ki du'se goto. Kirisiti ki in kibo dɔ nje konbe'gi'ti pət̄i, ki tɔgi'gi'ti ki utə pət̄i.

11 In me kində rɔ nan'ti ki Kirisiti kin ə təli de'gi ki nje kujə mōti'de. Ningə in kujə mōti ki de ə ujə ki ji'ne el, nan in kujə mōti ki Kirisiti inbe ə ujə, kadi ɔri'n nyənn lə darɔ ki isi aw sese ki majel'ti kin kɔ.

12 Ki row lə batəm ki rai, duwi'se nan'ti ki Kirisiti, ningə uni'se nan'ti si'ə taa lo koy'ti to tadɔ uni me'se dɔ tɔgi'ti lə Luwə ki te si'ə dann njekoy'gi'ti.

13 Ingi ki kete, in de'gi ki koy tadɔ majel'gi lə'se, in de'gi ki in *Juwipi'gi el, ujəi mōti'se el to, nan ngɔsine, Luwə təl adi sii kumngayira nan'ti ki Kirisiti. Luwə inyə go majel'gi lə'se pət̄i kɔ.

14 Luwə buji nyara'je'gi ki to me makitu'ti, ki isi səki dɔ'je, taa ɔsi'je taa ki gorow lə ndukun'gi

---

[†] 2:8 2.8 Gal 4.3

kin tɔ; Luwə tuji'de kɔ ki gorow bər'de dɔ kagidəsi'ti.

¹⁵ In be ə, Luwə ɔr'n tɔgi ndil'gi ki majel ki tɔgi ki isi onyiбе kɔ‡, ulə rɔsɔl dɔ'de'ti takum de'gi'ti, adi me njiyə tət̄i rɔ'ti lə Ngonn'o, ki in Kirisiti, njiyəti to dangay'gi.

¹⁶ Lo kin'ti, adi de madi gangi ta dɔ'se'ti tado nyakuso eke nya kanyi el, taa ɔjido ndɔ ko nanyi eke ndɔ kɔrkon lə Juwipi'gi el.

¹⁷ Nya'gi kin pəti in ndil nya'gi ki a rei, nan nya ki rɔta'ti, in darɔ Kirisiti.

¹⁸ Ononyi'se kadì adi de madi təl rɔ ki tət̄i lə'se kin yan'ne'ti. Adi in de'gi ki njera rɔ'de njedɔ sɔl, isi ɔsi dɔ'de nanga non malayka'gi'ti, in de'gi ki nje k'oo nya ki koo me ninn'ti to nya ki ngayn. In de'gi ki mərta lə'de in mərta ki ra dɔ'de'ti inbe par, adi isi indəi gu'de.

¹⁹ Degə'gi kin, mbeti kuwə ki Kirisiti ki in kibo, in dɔ kin. Nan tokɪ rɔta'ti, in ki takul Kirisiti ki in dɔ kin ə ngann rɔ'gi pəti ingəi nya ki kadi ra se'de. In ki takul'ə ə dɔkur'gi ki ngirə'gi sii tanan'ti isi rai kulə. Ningə in Luwə ə in njera kadi darɔ kin tɔgi.

²⁰ Ingı ki koy nan'ti ki Kirisiti, adi'se taa k'inyə taa ji tɔgi ndil'gi'ti ki majel ki me dɔnangi'ti. Nga ra bann ə, to tokɪ ji kisikidɔtaa lə'se, sii ginn tɔgi'ti lə nya'gi kin bay be wa? Tado ri ə təli rɔ'se ginn ndu'gi'ti ki ene:

²¹ «Un nya kin el! ɔdi nya kin ta'i'ti el! Adi ji ɔdi nya kin el! ...» bay wa?

²² Nya'gi kin pəti in nya'gi ki a tuji kɔ go kulə'ti ki de ra'n. Ningə in mbərkikində'gi ki nyando'gi

kigo nya gəri'ti lə de'gi.

²³ Toki rōta'ti, kunndu'gi kin, toki oo ə, in nya ki tɔjì gosi, tado tɔjì row kɔsi dɔ nanga lə de ki ra, row sɔldɔ ki row kində tɔgi dɔ daro rɔ'ti, nan k'in ə in ndukun'gi ki nda'de goto, toi tado tɔl nyənn daro par.

3

Kisikidɔtaa ki sigi ki Kirisiti

¹ Toki uni'se taa lo koy'ti nan'ti ki Kirisiti, maji kadi sangi nya'gi ki taa doran'ti, ki in lo ki Kirisiti si'ti, dɔjikɔl Luwə'ti kin*.

² Mərita dɔ nya'gi'ti ki doran'ti, um dɔ nya'gi'ti ki dɔnangi'ti ne el.

³ Tado in de'gi ki oyi, ningə kajì lə'se in ki kiyə nan'ti ki Kirisiti rɔ Luwə'ti.

⁴ Dɔkagilo ki Kirisiti ki in kisikidɔtaa lə'se a te ningə, ingi kaa a tei si'ə me tɔjì'ti ki taa lo.

Kisikidɔtaa ki kete ki in ki bone

⁵ Maji kadi adi nya'gi pəti ki dɔnangi'ti ne, ki to rɔ'se'ti oyi: adi in sangi nan ki lo kaya'ti, ki nyara ki to njen, ki nyənn lə daro ki əti bol, ki fo nya'gi ki majel, ki ra ta nyakingə, ki in yo ki ra.

⁶ In nya'gi kin ə isi re ki wongi lə Luwə dɔ de'gi'ti ki nje tanrɔ.

⁷ In kin ə, in panjiyə'se'gi ki kete, lokı sii me majel'ti bay.

⁸ Nan ngɔsine, maji kadi mbəti nya'gi kin pəti, adi in wongi ki ra, ki nyara ki dɔ tɔgi'ti, ki

---

* **3:1 3.1** Pa'gi 110.1

mendul, ki nya taji, ki ta'gi ki gorow'ə'ti el ki isi te ta'se'ti.

⁹ Ononyi'se kadi elinan ta ngom. Tado in de'gi ki ɔri kɔki de rɔ'se'ti kɔ, ki kulə ra'a'gi nga.

¹⁰ Ningə ngɔsine uləi de ki sigi rɔ'se'ti, de ki Luwə ki njekində nya'gi isi təl'ə ki sigi'ti taa taa, kadi taainan si'ə, kadi te gər'ə'ti ki rɔta'ti.

¹¹ Me kisikidɔtaa'ti ki sigi kin, kɔr kum nan goto, mbunə de'gi'ti ki in Juwipi'gi eke nje'gi ki in Juwipi'gi el, mbunə njekujəmɔti'de'gi ki njekujəmɔti'de'gi el. K'el k'ene mbah eke de ki kum'ə te el, goto, k'el k'ene bər eke de dɔ rɔ'ne, goto. In Kirisiti par ə in nya'gi pəti me nya'gi'ti pəti.

¹² In de'gi ki Luwə mbəti'se, in de'gi li'ə ki ndigi'se. In tado kin ə, maji kadi ai ki k'oo kumtondoo lə nan rɔ'se'ti, kadi in nje ramaji, nje sol dɔ'de, kadi in de'gi ki sol lɔm lɔm, nje kore me'de.

¹³ Maji kadi sii dɔ'ti ki nan. A re de madi aw ki ta ki to rɔ'a dɔ ngonnnkon'ne'ti ə, maji kadi inyəi go kɔ yo ki ne adi nan, tokɪ Kirisiti inyə'n go majel'gi lə'se kɔ kin be tɔ.

¹⁴ Nya ki in dɔ nya'gi'ti pəti, in kadi ndiginan in ku rɔ'se. In ə a ra kadi kində rɔ nan'ti lə'se a in ki rɔta'ti.

¹⁵ Kadi lapiya lə Kirisiti onbe ngarme'se'ti. In tado lapiya kin ə Luwə bari'n'se, kadi in teli darɔ ki kare. Ningə kadi in njera oyo Luwə.

¹⁶ Maji kadi ta lə Kirisiti rosı me'se ki maji li'ə ki əti bol. Ningə kadi ndoi nan nya'gi ki ndəji nan'gi ki yo ki ne ki gosi ki ngayn. Nga ningə, kadi osipa, uləi tɔjɪ dɔ Luwə'ti ki oyo ki ra me

Pa'gi'ti, ki me pa kulə dingəm me nan'ti, ki me pa'gi'ti ki Ndil Luwə adi'se.

¹⁷ Nya'gi pəti ki isi rai, ki ta'gi pəti ki isi eli, maji kadi in me to Burəbe Jeju'ti, nga ningə kadi rai oyo Luwə ki Baw ki takul'ə.

Kisi njekunme'gi me kəy'ti

¹⁸ In dene'gi ki nje ngaw, maji kadi uləi də'se ginn təgi'ti lə ngaw'se'gi tokı maji kadi rai takum Burəbe'ti.

¹⁹ In ngaw dene'gi, maji kadi in ndigi ne'se'gi. Adi ro'se ati'se də'de'ti el.

²⁰ In ngann'gi, maji kadi təli ro'se go ta'ti lə njekoji'se'gi me nya'gi'ti pəti, tado in nya ki nəl Burəbe.

²¹ Ningə in baw ngann'gi, ononyi'se kadi ndəji ndu ngann'se'gi indəi'de bol'ti el, tado re in be ə, me'de a tuji.

²² In bər'gi, maji kadi in təli ro'se go ta'ti lə be'se'gi'ti ki dənangi'ti ne kin. Ningə, ononyi'se kadi rai to kulə kədikum nan taga ne par kadi nəli'de, nan kadi rai ki me ki kare, ki bol Ndil Burəbe.

²³ Kulə ki to bann ki isi rai ə, kadi rai ki me ki maji to kulə lə Burəbe ə sii rai, um to kulə lə de, el.

²⁴ Ningə kadi in gəri toki Burəbe a adi'se nyamajı ki ngəm tado lə de'gi lə'ne kin, to nyakugə go ji'se. Tado Burəbe ki rəta'ti in Jeju Kirisiti.

²⁵ Ki rəta'ti, de ki ra nya ki low'ə'ti el, a təti kandi nya ki low'ə'ti el lə'ne kin, tado kər'de dana goto ro Luwə'ti.

4

1 Ing̊i k̊i awi k̊i b̊er'gi, maj̊i kadi rai'de maj̊i, k̊i gorow k̊i dana. Ning̊e kadi ing̊i kaa in g̊eri tok̊i, awi k̊i Be'se d̊oran'ti non t̊o.

Ta kɔj̊i k̊i d̊o kawkulə'ti

2 Maj̊i kadi uẘei t̊ogi'se ba me kelta'ti k̊i Luẘe, kadi kelta k̊i Luẘe ra adi sii d̊o nja'se'ti, rai oyo Luẘe k̊i d̊onan'ti d̊onan'ti.

3 Nga ning̊e, elita k̊i Luẘe k̊i tado l̊e'je t̊o, kadi Luẘe te tarow non'je'ti kadi j'elta li'θ, kadi j'ilə'n mb̊er nya k̊i to lo kiẙe'ti ɔjido Kirisiti, k̊i m'to'n dangay'ti kin.

4 Elita k̊i Luẘe kadi m'elta l̊e Kirisiti kin ar njay, tok̊i maj̊i kadi m'el'n.

5 Maj̊i kadi kum'se ədi d̊o panjiẙe'se'ti k̊i r̊o de'gi'ti k̊i uni me'de adi Kirisiti, el. Ning̊e kadi d̊okagilo k̊i Luẘe adi'se kin, rai kul̊e, um adi d̊er k̊o kare el.

6 Maj̊i kadi ta kel'se in ta kel k̊i maj̊i k̊i d̊okagilo'gi p̊eti, k̊i kadi de ing̊e nya k̊i to si'θ sot̊i me'ti. Kadi in g̊eri lo kuji ẙeti ta kadi de'gi'ti k̊i uni me'de adi Kirisiti, el.

7 Ngonnkon'm k̊i njendigi l̊e'm, Tisiki a el'se ta'gi p̊eti k̊i d̊o'm'ti adi oyi. Tisiki*in njekuləb̊er k̊i ra d̊o nja'ne'ti, taa in madikul̊e'm me kul̊e'ti l̊e Burəbe num t̊o.

8 Nga ning̊e, m'ul'θ r̊o'se'ti be kadi adi'se poy'je adi oyi num, taa kadi ul̊e ding̊em me'se'ti num t̊o.

9 Onejim† k̊i in ngonnkon'je k̊i nje ra nya k̊i low'θ'ti, k̊i ji ndig'θ ngayn kin, a uẘe si'θ row.

---

* **4:7 4.7** KNK 20.4; Epe 6.21-22   † **4:9 4.9** Plm 10-15

Onejim in de rɔ'se. Ing̊i ki Tisiki a eli'se nya'gi pəti ki isi rai nya rɔ'je'ti ne adi oyi.

Kuwə ji nan ki dɔboy'ti

10 Madì dangay lè'm Arisitarki‡ uwə ji'se, taa Marki§ ki ngonnann Barnabasi*, ki ingəi takojì'gi ki ɔjido'a kin kaa uwə ji'se to. Re aw te rɔ'se'ti ə, kadi uwə'i'ə ki rɔ'se'ti maji.

¹¹ Jeju, ki isi bari'ə Jusitusi uwə ji'se tə. Mbunə Juwipi'gi'ti ki uni me'de adi Kirisiti kin, ingi kin par ə sii rai sə'm kulə ki oji də konbe lə Luwə. Ingı kin ə in togı'm ki ngayn.

¹² Epapirasi^t ki in de lə'se uwə ji'se tō. Epa-pirasi in njekulə lə Jeju Kirisiti, ki inyə ta rō el ki tado lə'se, me kelta'ti ki Luwə. Elta ki Luwə kadi rai do nja'se'ti, kadi in de'gi ki togi gangi me Ndil'ti, taa kadi rai dō nja'se'ti ba kadi rai ndigira'gi lə Luwə pəti tō.

¹³ M'mannaji lə Epapirasi toki adi rɔ'ne kon ngayn tado lə'se, tado lə Njekawnan'gi ki La-wodise'ti num, taa nje ki Iyerapolis'i num tɔ.

14 Madi'je kí ngayn, Lukí, kí in nje ra de'gi monyi ingí kí Dëmasi uwëi ji'se tɔ‡.

¹⁵ Uwəi ji ngannkon'je'gi ki Lawodise'ti, nan'ti ki Nimpá ingi ki Njekawnan'gi me køy'ti li'ə adi'je tō.

¹⁶ Loki tudəi makitu kin ningə, uləi adi Njekawnan'gi kì Lawodise'ti kadı tudəi tə. Ngan ningə in kì një kì Lawodise'ti a uləi adi'se kin, in kaa tudəi tə.

‡ 4:10 4:10 KNK 19.29, 27.2   § **4:10 4:10** KNK 12.12, 25, 13.13,
15.27.30   *** 4:10 4:10** KNK 9.37, 11.33, 39   **† 4:12 4:12** 1.7

15.37-39 * 4:10 4.10 KNK 9.27, 11.22, 30 † 4:12 4.12 1.7

[‡] 4:14 4.14 2Ti 4.10, 11; Plm 24

17 Ningə kadi eli Arsipi§ adi ində kum'ne go kulə'ti lə Burəbe ki ingə kin, kadi ra kul'ə maji.

18 Ta kuwəji kin in m'in Pol inbe ə m'ndangi. Kadi me'se oy dɔ'm'ti el, tokı m'to dangay'ti ne. Kadi memajı lə Luwə in nan'ti sese. Ta goto nga!

Ta lə Luwə Kunmindi ki Sigi
New Testament in Gor

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gor

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files
dated 3 May 2025

2c67456e-bce1-5ef4-9c95-47d2d9335aa4